

מראי מקומות- זבחים נ"ב

- (א) ומה שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד, תחלת עולה שמכפרת אינו דין וכו'- פרש"י, דק"ו דצריך לזרוק בגג היסוד. והק' בחי' ר' ארי' לייב (כ"א, ד'), איך שייך ללמוד ק"ו תחלת זריקה משיריים, הרי חלוקים הם בדיניהם, שהרי שיריים צריכים יסוד ממש, ותחלת מתנות עולה דינו בכנגד היסוד. והביא מהגרי"ז דחידש דכנגד היסוד ג"כ קיום דין יסוד הוא, והביא רא' לזה מהא דא' מ"ד לקמן דמקום העולה הוא מקום שיריים, ואיך מתקיים בזה הדין יסוד, אלא ודאי דעד חוט הסיקרא מיקרי מקום יסוד, ומתקיים בזה זריקה על היסוד, ומ"ד שיריים צריכים איצטבא היינו מטעם אחר, דבעינן שפיכה על האצטבא דוקא, וע"ש שהביא עוד רא' לזה.
- (ב) שיריים מעכבים איכא בינייהו, מר סבר שיריים מעכבי- ע' בחי' ר' ארי' לייב (כ"ג, ב', ד"ה ואולם) שכ' להסתפק, למ"ד שיריים מעכבין, האם סבר דשפיכת שיריים הוי עבודה וקיום לעצמה דהקרבן טעון אותה, וממילא דתחלת עבודה עצמה היא, או דגם לדידי' הוי רק גמר הזריקות וסוף העבודה, אלא דמעכבת להן. וע"ש שכ' דזה תלוי במח' בעלי התוס', ע"ש מה שביאר זה. וע"ע במקדש דוד (ז', ה', ד"ה ולענין שפיכת), שכ' לחקור למ"ד שפיכת שיריים מעכבין, האם צריך דוקא לשפוך כל השיריים, או אם סגי במקצת שיריים.
- (ג) שיריים מעכבים איכא בינייהו- פרש"י, ר' ישמעאל סבר דכפרה הוא דלא מכפרי, אבל עכובי מעכבי. וביאר החזון איש (ט"ז, א') דנפק"מ בזה הוא דבאין לאחר מיתה [ולכא' כוונתו, דאם היו מכפרין, אז אף דמעכבין י"ל דלא ה' שייך להביאם לאחר מיתה, אבל כיון דלא מכפרין, אלא מעכבין, שפיר יכול להביאם לאחר מיתה], ועוד נפק"מ, דאם נאבד הבהר ואימורים, מ"מ שופף השירים למזבח. ועוד כ' להסתפק אם למ"ד זה מפגלין או לא בשירים, דאולי כיון דמעכבין מפגלין, או דלמא כיון דאין מכפרין אין מפגלין.
- (ד) והכא במיצוי חטאת העוף מעכב קא מיפלגי- ע' בלקוטי הלכות במעילה (דף ט', זבח תודה ד"ה מועלין בה), שכ' דיש מקום לחלק בין הא דאמרי' דא' מ"ד דשירים מעכבין, ובין הא דאמרי' עכשיו דבמיצוי העוף איכא מ"ד דמעכב. דהיינו, דאם שירים מעכבין, הם נחשבין כחלק מן ההזאות, ולכן אם פיגל מחשבתו בהם אינו פיגול, דהוי פיגול בחצי מתיר. אבל במיצוי, המיצוי חשיב כעבודה בפנ"ע, ולכן אם פיגל בהזאה עצמה, או בהמיצוי עצמה, שפיר הוי פיגול. ועוד כ' דלפי"ז יוצא דאם היזה זר בחטאת העוף, לא יהי' חייב מיתה, דאינו נחשבת עבודה תמה, לפי שיש אחריו עבודה, דהיינו מיצוי.
- (ה) יכול יעכבנו, ת"ל ואת כל דם הפר, וכו'- ויש לעי', הא קו' הגמ' הוא דיכול מייתורא דקרא יעכבנו, מאחר דא"צ קרא למצוה, שהרי נלמד מק"ו משעיר נשיא וחטאת יחיד, א"כ ה"א דמעכב, קמ"ל קרא. וק', דא"כ מה דורשין בקרא דהפר דכתי' בפר דיום הכפורים. וכ' הצאן קדשים דמלתא דאתיא בק"ו טרח וכ' לה קרא. ומשמע דכן ביאר תוס', דכ' דבתוס' ד"ה יכול יעכבנו כ' דמה דהגמ' סבר אז לומר דמעכב, היינו משום דלא אמרי' דמלתא דאתיא בק"ו טרח וכ' לה קרא אא"כ מוכח לומר כן.
- (ו) אותה, אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן מה למטה- כ' תוס' דלא שייך כאן הא דשמואל דאמר לעיל דכיון שהגיע דם למזבח נתכפר. ותמה הברכת הזבח (ועוד), למה אין שייך כאן הא דשמואל, הא ס"ל לשמואל דמה דהנתינן למעלה שנתנן למטה פסול, היינו לענין להתיר אכילת הבהר, אבל שפיר נתכפרו בעלים, וא"כ לפי שמואל יהי' צריך לומר דהמיעוט דאותה קאי רק על הבהר. וע' בצאן קדשים דתי' דס"ל לתוס' דכיון דבברייתא א' דמאין באתה, מכלל שנא' ודם זבחך ישפך, וכו', לא אמרי' מכיון דכתי' ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר, דכיון שהגיע הדם למזבח מכפר, כההיא דשמואל, מכלל דלא ס"ל אך דרשא דשמואל דכיון

הזריקות יכול להיות למטה. אבל אי נימא דשפיכת שיריים עבודה בפנ"ע היא, לא שייך ללמוד מינה לענין מקום דם הזריקה. ובזה ביאר כוונת רמי בר חמא, דבא לחלק בין שיריים הפנימיים לשיריים החיצונים בשאלה זו גופא, דהיינו דבפנימיים דמעכבין י"ל דקיום לעצמה היא ולא שייך לזריקה, וא"כ שפיר אפשר שהשיריים יהי' על מזבח החיצון אף דאי"ז מקום זריקה כלל, משא"כ חיצונים דאינם מעכבין, אין שפיכת שיריים דידהו אלא סוף עבודה וגמר להזריקה, וא"כ שפיר יש להוכיח ממקום שפיכת שיריים למקום עיקר זריקת הדם. וע"ז דחי רבא דזה אינו, דאף בפנימיים, אע"ג דשפיכת שיריהן מעכבין, מ"מ רק לגמר זריקה הן באות, וא"כ שפיר אמרי' ק"ו איפכא, דאי התם, דחובה היא ליתן שיריהם בחוץ, מ"מ חזקין דמקום כפרת הדם הוא בפנים דוקא, כ"ש בעליונים, דלאו חובה היא ליתן הדם למטה, דאיתן לן למימר דמקום דם הזריקה שלהם היא דוקא, ואם נתן למטה לא כיפר.

(ט) **שיריים מעכבי איכא בינייהו- פרש"י**, דלר"ע לא מעכבי, וא"כ ה"ק, אם כיפר כל מה שכתוב בפרשה, כלה, דכתיב בה חוקה לעיכובא, אבל שיריים, שלא נאמר בענין, לא מעכב. וכ' השפת אמת דלכאור' הי' שייך לפרש דברי הגמ' כפשוטן, דהיינו דה"ק ר"ע, דאם עשה כל מה שמכפר, דהיינו ההזאות, דהא לכ"ע רק ההזאות מכפרי (אפי' למ"ד שיריים מעכבי), וא"כ אם עשה כל ההזאות, אז כלה, דהיינו דלא מעכב, והביא שכ"כ רש"י בעצמו לעיל בפ' דבר זה, וצ"ע.

(י) **אלא כדברי האומר ולא להני תנאי- כ' החזון איש** (י"ג, ד') דלא נתפרש מי הם החולקים ומאי טעמייהו, ואולי י"ל דטעמייהו הוא דס"ל דיכולין ללמוד שפיכת שיריים מק"ו מחיצונים, וכיון דמ"מ כתבן הכתוב בהדיא, א"כ הוי כשנה עליו הכתוב לעכב, ולית להו להדרשא דר"י דנתקן הכתוב לעשה, ולפי"ז כל הפנימים שוין ומעכבין.

שהגיע הדם למזבח מכפר, וזהו ביאור בדברי תוס' דלא שייך שמואל הכא. וע"ע בקרן אורה דכ' דלכאור' משמע דברייתא זה ס"ל דלא אמרי' דשלא במקומו כמקומו דמי.

(ז) **למדנו לניתנין במתן ארבע שאם נתנן במתנה א' כיפר, יכול אף הניתנין למעלה שנתנן למטה כיפר, וכו'- הק' השטמ"ק**, מה ענין זו אצל זו, לומר דכיון דאם ניתנין במתן ד' שניתן במתנה א' כיפר, ממילא י"ל כן גם לגבי למעלה ולמטה, הרי לכאור' ב' ענינים הן, וע"ע אין שפי' דברי הגמ'. אולם ע' בחי' ר' ארי' לייב (ב, כ"ג, א') שפי' דמה דאמרי' דאם נתנן במתנה א' כיפר, אין הביאור דא' ממתנות אלו דצריך ליתן מעכב הוא, אלא הביאור הוא דנתרבה בזה כפרה מחודשת שהוא בהגעת דם למזבח, וממילא במתנה א' סגי, דומיא דשפיכה דכל דין שפיכה הוא שפיכת הדם על המזבח, ולא שייך אצל חילוק מתנות כלל. וא"כ, שפיר הי' שייך לומר דכיון דהתורה ריבתה דמתנה א' סגי, א"כ ע"כ אמרה תורה ששייך כפרה זו של הגעת דם למזבח. וא"כ, שפיר הי' שייך לומר דמהני אפי' אם נתן הדם למטה, דהעיקר הוא רק מה שמגיע הדם למזבח, וע"ז הביא דמצינו חילוק בין למעלה ובין למטה בחטאת העוף, דג"כ אין דינו דין מתנות שונות, ומ"מ דינו למטה דוקא, אלמא אפי' היכא דאין שייך זריקת מתנות, מ"מ שייך לחלק בין למטה ובין למעלה, וא"כ י"ל דה"ה כאן.

(ח) **א"ל רבא, אי הכי, תיתי בק"ו, וכו'- הק' בחי' ר' ארי' לייב** (ב', כ"ג, ב'), מה סברא היא זו דרמי בר חמא, דמשום דשיריים הפנימיים מעכבין, לכן אין להביא רא' מדמים הפנימיים, ולכאור' הסברא הוא כמו שאמר רבא. וע"ש שהאריך לדון בהעבודה דשפיכת שיריים, האם הוא עבודה בפנ"ע או גמר הזריקות. וע"פ חקירה זו ביאר הסוגיא, דהא דהברייתא רוצה להוכיח משפיכת שיריים דהמקום דלמעלה לאו היינו עצם מקום הדם, ושייך בדם זה גם כפרה דזריקות למטה, לא יתכן אא"כ אמרי' דשפיכת שיריים גמר הזריקות היא, דיכולין לומר דאם גמר הזריקות נעשה למטה, א"כ יתכן דגם תחלת